

יומן החדשות

אסתר המלכה מוואדי סאליב

האם יסטיקו לבשל סרט לסטיבל ונציה?

בשקט-בשקט הסתיימו (כמעט) בחיפה צילומי הסרט אסתר הנצח. הצלם הוותיק אנרי אלקו, שהאיר את הסרט ונורית אביב הישראלית - הגרה, כמו אלקו, בפאריס - שצילמה את הסרט הלכה למעשה, חזרו הביתה.

לפני שיצאה מן הארץ היתה נורית מלאת התפעלות מתוצאות העבודה. יש לי הרגשה שיש לנו משהו שהוא אוונגארד. אולי זה נשמע משונה - הרי מובר בסיפור מגילת-אסתר, בקורות המן, מרדכי וורש. ובכל זאת, נראה לי שיש בצורת העשייה משהו חדשני ביותר. לא רק שהבימאי, עמוס גיתאי, בחר לצלם

צלמת אביב המן, מרדכי, זרש

את הסיפור כסרטי-תקופה על רקע חורבות ואדי-סאליב, תחת תהלים תפאורה מלאכותית, שלא היתה יכולה להגיע באיכותה לאווירה של המקום האותנטי, כי אם הצילום כולו נעשה בתנועות מצלמה ארוכות ביותר, תוך דגש מיוחד על האיכות הוויזואלית של הסרט.

אין נציגות באוסף. בינתיים מתארגנת ההפקה לפוסט-פרודקשן, עריכה ופיתוח סופי במעבדות בפאריס, מתוך תיקווה שיימצא גם קרן פרודיוסר צרפתי, שישלים את ההשקעה, בנוסף על צ'אנל 4 הבריטי, אולפנים מאוחדים בישראל, גיתאי, קורנפלד וכמה משקיעים אחרים - שהמפיק בפועל, קורנפלד, שכנראה גם יערוך את הסרט, מעדיף לשמור על אלמוניותם.

גם אביב וגם קורנפלד רוצים היו להציג את הסרט בפסטיבל ונציה, ובינתיים לא נראית באופק כל נציגות ישראלית אחרת שם. מה שנשאל לא התקבל, את ההנמקה נתן, בפשטות, מנהל הפסטיבל ג'אן לואיג' רנדני: רמת הסרטים לא עונה על הרמה הגבוהה של הסרטים שהוגשו השנה לוונציה.

תדרוך

חובה לראות:

תל-אביב: קאוס, דמעות של שתיקה, פנטזיה, אמדאוס, לחיי אהבתנו, המעבר להודו, מונטנגרו, ירושלים: אמדאוס, המעבר להודו.

תל-אביב:

*** קאוס (גורדון, איטליה) - סיפורי הסיציליאניים של לואיג' פיראנדלו הופכים דרך הערשה של האחים טאוויאני לחוויה אסתטית מרגשת.

*** אמדאוס (לב 1) - הטרגדיה של הבינוניות, כפי שהיא מתבטאת ביחסים שבין סאליירי למוצארט, בנימוי מרהיב של מילוש פורמן ומישחק מצויין של טום הולסה ומאריי (אוסקר 85) אברהם.

*** דמעות של שתיקה (גת, אר-צות-הברית) - סיפור נאמנות, אהבה ומיקר צועיות עד סוף-הדרך של עיתונאי צבאי וצלמה, על רקע התופת של קמבודיה. הרבה דימיון למילחמות נכסיה הקרובה ביותר.

*** מונטנגרו (תמוז, שוודיה) - אשה מחפשת טעם לחייה ומוצאת אותו במחנה של מהגרים פיראריים. מצחיקון מבריק על חשבון הבורגנות והפרוליטריון גם יחד, כחוש-הומור נדיר ובקולנועיות מבריקה של דושאן מאקאבייב.

מיפלצות הו מלאכים

מסיכה (שחף, תל-אביב, ארצות-הברית) - אין ספק שזה סוחט-דמויות, משחקים כאן ברגשות של הקהל ומפעילים אותם בלי בושא.

אבל עובדה: זה עובד, ואפילו ברנשים קשוחים לא יישארו אדישים למראה סיפור זה. המבוסס על דמויות אמיתיות. רוקי דניס, נער שהלך לעולמו בגיל 16, היה מעין איש-הפיל של קליפורניה. בשל מחלת-עצמות נדירה, היתה צורת פניו מיפלצתית ואיומה. וההגיון חייב שצריך היה להיות יצור אומלל, מבודד ומוכה-גורל. למרות זאת היה רוקי נער נורמלי לחלוטין, שהשלים עם מצבו והתפקד כרגיל בתוך החברה סביבו, ניחן במצב-רוח טוב ברוב הזמן ואף ידע לעודד את הקרובים אליו.

עצם העובדה שהוא חי בתוך סביבה בלתי-שיגריתית, בין רוכבי-אופנועים קשוחים, עימם היתה קשורה אמו כל חייה, עזרה לו לעצב את אישיותו, כי בין אנשים אשר מוכנים לקבל כל חריג ותופעה משונה באורח הטיבעי ביותר בעולם, חש רוקי בנוח.

דווקא הבורגנים, המרובעים, האנשים הנורמליים וה- מסודרים הם אלה הנרתעים מפניו, החוששים שלא ישתלב, לא יתאקלם וצריך ממש לכופף להם את הידיים כדי שירשו לו ללמוד בבית-ספר כמו כל בני-גילו או לצאת למחנות-קייז.

הודות למישחק בלתי-רגיל ברמתו של שר (ראה גם ראיון

שר: מישחק ברמה בלתי-רגילה

עימה בעמוד 32) בתפקיד האם - אשה קשוחה מאוד ויחד עם זאת מסורה לבנה בכל נימי-נפשה - ושל אריק שטולץ - נער נורמלי לגמרי הנושא על פניו את מסיכת-המיפלצת - מצליח פיטר בוגדאנוביץ' להגיש סיפור מרתק ולהשכיח, לפחות בזמן הצפייה, את העובדה שמלאכי הגהינום ודומיהם אינם בדיוק הצופים החביבים שרואים בסרט, ושהפניה לבלוטות-הדמעות של הצופה היא לעיתים קצת ישירה ובוטה מדי. קשה להניח שמישהו, חוץ מן הביקורת, יקונן על כך.

לצמרת בצנרת

בראזיל (דקל, תל-אביב, ארצות-הברית) - בעצם לא ברור כלל שהכוונה כאן היא לקומדיה. סרט זה של טרי (מונטי פיטון) גיליאים

נראה כמו קטעים נבחרים מתוך המישפט של קאפקא שהלכו לאיבוד בתוך תפאורות-ענק של אולפן-סרטים גרמני בשנות העשרים. זהו שוב הסיפור על האדם הקטן שהוא קורבן של המנגנון הקם עליו, והסרט מהסס בין עיצוב עתידי לבין חזיונות נוסח ז'ול ורן, בין אדם חברתי לבין קומדיה מטורפת.

התוצאה גם היא מפוקפקת למדי. ראשית, כל העניין עצמו הוא ארוך מדי, ההמצאות החזותיות והקומיות חוזרות על עצמן פעמים רבות, מנוצלות יתר-על-המידה. שנית, מן הרגע שבו תופסים את משמעות הסרט ההצחקות אינן מצחיקות עוד, כי המשמעות המאיימת שלהם ברורה מדי. שלישית, הציטוטים הרבות מכל הסרטים שגיליאים אוהב, החל ממטרופוליס ופרטיומקין ועד לאדם השלישי, תופסות מישקל גדול מדי, ולוא רק משום שהאוויר סביבם קצת דליל מדי.

ורביעית, מערכת-הסמלים של גיליאים שקופה למדי, והמסר שאדם ימצא את החופש רק בתוך עולמ-הדמיון, חוזר שוב ושוב בחלומותיו של הגיבור, הרואה עצמו כמלאך מרחף בשמיים ונלחם לשחרר את אהובתו הכלואה בכלוב.

עם זאת, אי-אפשר להכחיש את הדמיון החזותי העשיר של גיליאים (אחרי הכל, הוא החל דרכו באנימציה), הדמיון אומנם פועל עדיין בהתפרצויות קצרות, נוסח מערכוני מונטי פיטון.

ג'ונתן פרייס וקים גרייסט: תוצאה מפוקפקת

כמו למשל כל הקטעים עם קאתרין הלמוד (האם מבועות), הנמצאת בתהליך בלתי-מוסק של ניתוחים פלאסטיים, ה- משמרים את נעוריה, או הקטעים המעטים עם רוברט דה-נירו כאינסטלטור-מהפכן, שבא להציל קורבנות של מימסד בריג' עיי-משבר.

בסך הכל, יש רושם כאילו נאסף כאן הרבה חומר-גלם לסרט העשוי להיות מעניין ביותר, אחרי שיזכה לעריכה סופית מגבשת ויוטבל בדבק הראוי, שיחזיק את כל חלקיו יחד.

תשתוק ותמשיך!

הרימו עוגן (מקסים וסינמה 2 תל-אביב, ישראל) - הפרק השישי של אסקימו לימון הוא העלוב ו- חסר-הדמיון שבכולם. הפעם נות-

רו רק שניים מתוך שלושת המוסקטרים (יהונתן סגל רצה יותר מדי כסף, אז בתסריט שלחו אותו לאמריקה) וכל מעיין-הרעיונות יבש כליל. חוזרים שוב ושוב על אותן הבדיחות, מהצלות בחוף-הים לגברות הלובשות ביגדיים, דרך בדיחות עדתיות מבויכות (הפרסים הם הפעם הקורבן, ויוסף שילוח שוב במוקד-העניינים) ועד לנשף-המסיכות הסופי, שבו מתאפשרת תצוגת-כיעור ראויה לשבח.

התירוץ לכל העניינים הללו הוא סיפור שאינו קיים בעצם, על בנאי שמתאהב בבתו של קברניט ומשום כך הולך להיות ימאי ונוסע באניה, יחד עם חבורתו כמובן, לוונציה. ויש רושם שמי שרקח את התבשיל הזה, חשב על אסקימו לימון בספינת-האהבה, וקפץ מבדיחה לבדיחה כאוות נפשו. עד כמה דליל הסיפור אפשר להבחין גם מעצם העובדה שללא הגיון עלילתי כלשהו צופים גיבורי הסרט בקטע מתוך אסקימו לימון המ- קורי, שבו מפתה אותם סטלה המגמרת. סוף כל סוף מסתבר עתה מה היתה הכוונה האמיתית של אותה סצינה: מורנוגרפיה לגירוי-חושיים. בכל אופן, זה התפקיד שלה בסרט הזה.

צחי נוי ואבי הדס: בדיחות עדתיות

על מישחק, בימוי ותפאורה - מוטב שלא לדבר. זה רק יביך את הנוגעים בדבר, ללא כל תועלת. יתכן מאוד שיש מקום למוצרים מן הסוג הזה בשוק הישראלי, וכל עוד יהיו קונים, יהיה גם אסקימו לימון. אבל במה להתנאות בסרט הזה - אין.